

Siunnersuut uunga: Inatsisartut inatsisaat nr. xx ulloq xx xxxx Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaannut nr. 7, 7. december 2009-imeersoq allannguutissamut tunngasoq (aatsitassat pillugit inatsit)
(Innuttaasut piaartumik akuutlernissaat kiisalu tamanut ammasumik tusarniaaneq)

pillugu

Aatsitassanut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Gerhardt Petersen	(A)	siulittaasoq
Doris Jakobsen	(S)	siulittaasup tullia
Saxtorph Didriksen	(S)	Sinniisoq
Per Berthelsen	(S)	Sinniisoq
Agathe Fontain	(IA)	
Naaja Nathanielsen	(IA)	
Kalistat Lund	(IA)	
Evelyn Frederiksen	(S)	Sinniisoq

UPA2014-imi ulloq 26. marts 2014 siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa isumaliutigisanilu Inatsisartunut matumuuna nassiullugit.

1. Siunnersuutip imaa siunertaalu

Aatsitassarsiornermi suliniummut aalajangersimasumut atatillugu innuttaasut qanoq pitsaasumik peqataatinneqarsinnaanerit, pingaartumillu innuttaasut qanoq ilisukkut naammattumik piviusumillu peqataatinneqartutut taasariaqarnerat annertuumik ukiuni kingullermit oqallisigineqarput. Aatsitassarsiornermi suliniutit pillugit tusarniaanermi innuttaasunik peqataatitsisarnermut tunngavissat erseqqissarneqarnissaat inatsisissatut siunnersuutikkut siunertarineqarpoq. Siunnersuummi uuliamik gassimillu suliniutit aammalu aatsitassarsiornermi suliniutit pineqarput. Suliassaqarfimmi najoqqutarisassat periutsillu atuuttut siunnersuummi allaavigineqarput, taakkulu aatsitassanut inatsimmi maanna ilanngunneqassallutik.

1.1 Tusarniaanernut atatillugu periutsit inatsimmi allassimasunnngortinneqarnerat

Aatsitassarsiornermi suliniutinut atatillugu tamanut tusarniaasarnerni tunngavissat pisortatigoortut inatsisissatut siunnersuummi allanneqarput, taamaaliornikkut suliniummut aalajangersimasumut sumi, qaqugukkut atugassarititaasullu suut malillugit innuttaasut isummaminnik oqaatiginninnissaminnut periarfissaqarnersut innuttaasunut erseqqissarumallugu.

1.2 Piareersaataasumik tusarniaaneq

Inatsisissatut siunnersuut oqariaatsimik "piareersaataasumik tusarniaaneq"-mik imaqarpoq. Tassaavoq allakkatigut tusarniaaneq aatsitassarsiornermi suliniutip aallartinneqarneranit siusissuklut ingerlanneqartartoq. Aatsitassarsiornermi ingerlatseqatigiiffik misissueqqaarnernut aatsitassanut inatsimmi najoqqutarisassat naapertorlugit suliarissallugit pisussaaffigisaminut atatillugu suliniummut missingiusiortarpoq inatsisissatut siunnersuut manna malillugu tamanut nassiunneqartussamik aammalu allakkatigut "piareersaataasumik tusarniaassutigineqartussamik".

Piareersaataasumik tusarniaaneq siunnersuut malillugu ullunik 35-nik sivilisussuseqarsinnaavoq, tamatumani aatsitassarsiornermi suliniutip immikkoortuani siusissuklut suliniummi missingersuummut allakkatigut oqaaseqaateqarnissaminnut innuttaasut periarfissinneqarlutik. Aatsitassanut inatsimmi § 73 aammalu § 76 naapertorlugit Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineramik (VSB) aammalu Avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuineramik suliarinninnissamik nassaqartumik suliniut inuiaqatigiinnut qanittorisanut sunniuteqartussatut naatsorsuutigineqarpat piareersaataasumik tusarniaaneq aatsaat pissaaq.

1.3 Piffissaq tusarniaaffiusoq

Piffissaq nalinginnaasumik tusarniaaffiusoq inatsisissatut siunnersuummi sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivilisusseqartinneqarpoq. Piffissaliussaq tamanna ilaatigut Danmarkimi nunamik atuinermi inatsit tunngavigalugu aalajangersarneqarpoq.

1.4 Atortussat suut tusarniaassutigineqartarpat

Tusarniaanermut atatillugu atortussat tamanut saqqummiunneqartartut tassaapput nalunaarusiat marluk tassaasut Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineq (VSB) aammalu Avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuineq (VVM). Aatsitassarsiornermi suliniut aalajangersimasoq pillugu tusarniaanermut atatillugu avatangiisinut aningaasaqarnermullu aammalu inooqataanermut peqqissutsimullu sunniutissat nalilersorneqarnissaat inuiaqatigiinnit soqutigineqarnerpaasoq Naalakkersuisunit nalilerneqarmat. Tusarniaanermi atortussat ilaat innuttaasunit killilimmik

soqutigineqartussat Naalackersuisunit nalilernerqartut tusarniaanermut ilanngunneqarneq ajortut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq. Tassunga atatillugu pineqarput atortussat ilaatigut ujarassiormut teknikimullu attuumassuteqarlutik aatsitassarsiornermik ingerlatseqatigiiffiup qinnuteqaataanut ilaatinneqartut.

1.5 Innuttaasunik ataatsimiisitsinissani piffissaliunneqartut

Tusarniaaneq pillugu ataatsimiinnissaq ullunik 14-inik sioqqullugu aggersaasoqartarnissaa inatsisissatut siunnersuummi aalajangersarneqarpoq. Aammattaaq tusarniaaneq pillugu ataatsimiinnissamik ingerlatsisoq ataatsimiinnerup ingerlanneqarnissaata aammalu sumi ingerlanneqarnissaata nalinginnaasumik ilisimaneqalermissaat pillugu nalunaaruteqarnissamut aalajangersakkakut pisussaaffilernerqarpoq.

1.6 Innuttaasunik peqataatitsisarneq nukittorsarniarlugu aningaasaateqarfimmik pilersitsineq

Aatsitassarsiornermi suliniummut tunngatillugu sammisaq aalajangersimasoq pillugu misissuinernik innuttaasut soqutigisaqaqatigiiffiillu namminneq ingerlatsinissaminnut aallartitsinissaminnullu atugassanik aningaasanik qinnuteqarnissamut periarfissinniarlugit aningaasaateqarfimmik pilersitsinissamik kissaat siunnersuutip aamma imaraa.

2. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siunnersuummut maanna ilusimisut iluseqartumut tapersersuineq assigiinngiissitaarmat ataatsimiititaliamit oqaatigineqarsinnaavoq. Siunnersuummi siunertarineqartut piviusunngortinneqarnissaannut tapersiinertik naalackersuisooqatigiit oqaaseqartartuisa oqaatigaat. Oqaaseqartartut allat siunnersuummut atatillugu nangaassutinik arlalinnik saqqummiussipput, tassunga ilaatigut ilanngullugu piffissap tusarniaaffiusup sivilissusissaa, tusarniaanermi atortussat danskisut kalaallisullu ataatsikkut tamanut saqqummiunneqartarnissaannik kissaateqarnermut atatillugu sivikippallaartutut isigineqartoq. Tusarniaanermut aalajangersakkanut aatsitassarsiornermi suliassaqarfimmut immikkut sammitinneqartunut taarsiullugu immikkut inatsimmik tusarniaanermut innuttaasunillu nalinginnaasumik peqataatitsinermut tunngassutilimmik suliaqartoqartariaqartoq oqaaseqartartut ilaat ataaseq isumaqarpoq.

3. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuut piffissami 9. december 2013-imit 22. januar 2014-imut oqartussaasunut, kattuffinnut suliffeqarfinnullu makkununga tusarniaassutigineqarpoq:

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia, Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, NUSUKA, S.I.K., KANUKOKA, Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunia, Qaasuitsup Kommunia, Nunaoil A/S, NunaMinerals, Transparency Greenland, Avataq – Kalaallit Nunaanni Pinngortitamut Avatangiisinullu peqatigiiffik, Peqatigiiffik 16. August, KNAPK, ICC Greenland, Nuup Kangerluata Ikinngutai, Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Sinniisua, avatangiisinut ministeriaqarfik, silap pissusaanut nukissiuuteqarnermullu ministeriaqarfik aammalu Greenland Oil Industry Association (GOIA), Pinngortitaleriffik, DCE aammalu Peqatigiiffik Timmiaq.

Makkunanit tusarniaanermut akissutit tiguneqarput: Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfik, Peqqinnissamat Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, KANUKOKA, Kommuneqarfik Sermersooq, Sulisitsisut Peqatigiiffiat, WWF, Transparency International Greenland, pinngortitamut aqutsisoqarfik (Naturstyrelsen).

3.1. Ataatsimiititaliap tusarniaanermut oqaaseqaatai.

Tusarniaanermut akissutinut ataasiakkaanut aammalu Naalakkersuisut taakkununga akissutaannut ataatsimiititaliaq oqaaseqaateqassaaq. Inatsisissatut siunnersuummik tusarniaaffigineqartunut piffissaliunneqartup sivilissusianut oqaaseqaateqarnissaminut ataatsimiititaliaq aallarniutigalugu pissutissaqarsorinngilaq. Tusarniaaffigineqartut tusarniaanermut akissummini tamanna oqaaseqaateqarfigisimannimmassuk.

3.1.1 Inatsisissatut siunnersuummi tusarniaanermut piffissaliunneqartooq

§ 87 b-mut tunngatillugu GA allappooq tusarniaanermut piffissaritinneqartooq sap. ak. 8-sut ilaatigut suliniutissat qanoq annertutigineri apeqqutaallutik sivikippallaarsinnaasoq.

Naalakkersuisut nalinginnaasumik nassuiaatini ima akissuteqarput:

"Tusarniaanermut piffissaliunneqartup Danmarkimi nalinginnaasumik piffissaliunneqartut atorneqartartup sivilisoqatigaa."

Taamaaqataa WWF-imut atuuppoq:

"Tusarsiaassuuteqarnissap sivilissususaata sap. ak. 8-nik sivilissuseqarneqamut tunngatillugu WWF Verdensnaturfondip oqaatigaa Namminersorlutik Oqartussat eqqumaffigisariaqaraat inuit ataasiakkaat taamatullu kattuffiit mikinerusut atortussat annertuut teknikikkullu oqi-maatsumik allanneqarsimasut tamaasa atuassallugit piffissaqarnermikkut inuttaqarnermik-kullu periarfissaqarnissaq unaminarrtuutissagaat."

Naalakkersuisut nalinginnaasumik nassuiaatini ima akissuteqarput:

"Tusarniaanermut piffissaliunneqartup Danmarkimi nalinginaasumik piffissaliunneqartutut atorineqartartup sivisoqatigaa."

Tassunga atatillugu Naalakkersuisut akissutaat naappallaarlunilu akuersaangissorinarpoq. Tusarniarneqartut akissuteqaataat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini Naalakkersuisut isummerfigisimasuuppatingit aammalu piffissap tusarniaaffiusup danskit perusiat tamakkiisumik malillugu nunatsinni sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik aamma sivilissuseqartariaqarneranik Naalakkersuisut isumaqarnerminnut tunngavilersuillutillu nassuiaatinik saqqummiussisimagaluarpata tamakkiinerusimassagaluarpoq. Tunngavilersuutit taamaattut pigineqarsimasinnaanerata ataatsimiititaliamit mattunneqanngilaq, taakkuli saqqummiunneqanngillat.

Tusarniaaffigineqartut tunngavilersuutaat nunarput ataatsimut eqqarsaatigalugu tunngavissaqartutut isikkoqarput, tamaanimi ilisimaneqarmat kattuffiit suliniaqatigiiffiillu naalakkersuineramik ingerlatsineranut attuumassuteqanngitsut Danmarkimisulli allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu nukissanik atugassaqarnerat tamatigut naatsorsuutigineqarsinnaanngitsaq.

4. Naalakkersuisumik apersuineq

Inatsisissatut siunnersuummik suliarinninnerminut atatillugu Aatsitassanut Ataatsimiititaliap Inuussutissarsiornermut Aatsitassarsiornermullu Naalakkersuisoq apersoneqarnissamut aggersarpaa. Ataatsimiititaliap apeqqutai Naalakkersuisullu akissutaat isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussatut ilanngunneqarput.

5. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siunnersuut pillugu apeqqutit pingaarutillit siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnerani nassuiarneqartut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tassunga atatillugu partiit oqaaseqartartuinit oqaaseqaatit ataatsimiititaliamit innersuussutigineqassapput. Ataatsimiititaliap suliamik ingerlatsinermini inatsisissatut siunnersuutip imarisaanik itisiliiffigineqarnissani siunertaralugu Inuussutissarsiornermut Aatsitassarsiornermullu Naalakkersuisoq apersoneqarnissamut aggersarpaa. Inatsisissatut siunnersuummi suliaasaqarfii pingasut immikkut sammeneqarnissaat ataatsimiititaliap toqqarpaa:

- Inatsisissatut siunnersuutip tusarniaassutigineqarnissaanut piffissaliusseq sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivilissuseqartinneqartoq.
- Atortussat suut qanorlu amerlatigisut tusarniaassutigineqarnissaannik killiliineq.

- Inatsisissatut siunnersuummi Naalakkersuisut ”-sinnaapput” atornagu “-ssapput” atorpeqassanersoq.

Paasissutissat Naalakkersuisunit tiguneqartut ataatsimiititaliamit oqaluuserineqarput. Oqaluuserinninnerit taakku aammalu partiit isumaat naalakkersuinikkullu kissaatigineqartut tunngavigalugit inatsisissatut siunnersuutip imarisaasa ilaat Naalakkersuisut tamanna pillugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussaqaarnerisigut allanngortinneqartariaqartut ataatsimiititaliap aallaavittut ataatsimoorfigisinnaavaa.

5.1 Atortussat tusarniaassutigineqartut annertussusiat.

Apeqput ataatsimiititaliap sulinerani annertuumik oqallisigineqarpoq, atortussat tunngaviusumik tamarmik nassiunneqartariaqartut ataatsimiititaliamut ilaasortat ilaat isumaqarmata. Tassungaa atallugu KANUKOKA-p § 87b-mut tusarniaanermut akissutaanut Naalakkersuisut oqaaseqaataat innersuussutigineqarpoq, tassani Naalakkersuisut oqarlutik:

”Paasissutissanik tamavinnik saqqumisitsinissamik piumasaaqatip kingunerisinnaavaa, atortussat attuumassuteqavissut paasissutissarpassuit akornanni ersarlunnerulernerat.”

Ataatsimiititaliap naalakkersuisumik apersuineranut atallugu atortussat tamarmiusut tusarniaaffigineqartunut nassiunneqartassappata tamanna allaffissornikkut akisoorujussuullunilu ajornakusoortorujussuussasoq, tamatumalu peqatigisaanik atortussat annertoourjussuit tusarniaanermi pingaarnertut sammisanik aallussiunnaartitseqataaratarsinnaasut Naalakkersuisoq paasissutissiivoq. Pappiaqqat tusarniaassutigalugit nassiunneqartut paasiuminartumik allanneqartarnissaat siunertarineqartoq, taamaalillunilu suliniut pillugu patajaatsumik ajornanngitsumillu paasisaqarsinnaanissaq siunertaralugu atortussat amerlanernit atuarneqarsinnaallutillu paasineqarsinnaaqullugit oqaaseqatigiit teknikimut tunngassutillit atortussallu pisariaqanngitsut tamarmik – periarfissaqartillugu – peerneqartartut Naalakkersuisoq paasissutissiivoq. Tamatuma peqatigisaanik tusarniaanermi atortussat allat ilusimittut iluseqartillugit internetikkut tusarniaavikkut saqqummiunneqartartut Naalakkersuisoq paasissutissiivoq, taamaalilluni taakku tusarniaaffigineqartunit soqutiginnittunit pisariaqartinneqarunik tassanngaanniit pissarsiarineqarsinnaaqullugit.

Periuseq tamanna ataatsimiititaliamit paasineqarpoq aammalu tusarniaanernit pisariitsumik paasiuminartumillu imaqarlutik nassiunneqarnissaat taamaaliornikkut qulakkeerneqartoq isumaqarluni. Tamatuma peqatigisaanik soqutiginnittut nittartagaq aqutigalugu paasissutissanik allanik aallersinnaanerit qulakkeerneqarpoq. Piffissamit atortussat **tamarmiusut** tamanut saqqummiunneqarnerannit tusarniaanermut piffissaliunneqartup aatsaataa aallartittarnera erseqqissaatigineqartariaqartoq ataatsimiititaliap isumaqarpoq.

5.1.1 Inatsisissatut siunnersuummut inaarutaasumik oqaaseqaatit

Ataatsimiititaliaq inassuteqaatiminut ingerlaqqinnginnermini tusarniaanerit ingerlanneqartarneri innuttaasunillu peqataatitsisarneq pillugit nalinginnaasumik isummersuutiminik saqqummiussiumavoq. Aatsitassanut tunngasunik tusarniaanermut inatsisitigut sinaakkutissanik aalajangersaanissaq siunnersuutikkut suliniutigineqarmat ataatsimiititaliamit pitsaasutut isigineqarpoq. Tusarniaanerilli pillugit inatsimmik tamanut atuuttumik, tamanut atuuttussanik maleruagassiisumik suliarinnittoqartariaqannginnerisoq Naalackersuisut siunissami isumaliutigisariaqarpaat. Apeqqutip sukumiinerusumik misissorneqarnissaanut Naalackersuisut apersorneqarnerminni tunuarsimaanngitsut ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Ilaatigut aatsitassarsiornermut tunngasutigut tusarniaanissanut atatillugu apeqqarissaarneqartussanik, seqersittakkanik inersuarimiillu apeqquteqartitsisarluni pisarnertut periuseq pinnagu innuttaasunik ataatsimiisitsisarnermut innuttaasunillu peqataatitsisarnermut periutsinik allanik isumaliutiginnequllugit Naalackersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.

5.2 Inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnissaanut Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarnissaannik kissaat

Allannguutissatut siunnersuutigineqartussatut kissaatit ataatsimiititaliamit ataatsimoorfigineqarsinnaasut kiisalu ikinnerussuteqartut allannguutissatut siunnersuutissatut kissaatigisaat ataatsimiititaliamit maanna saqqummiunneqassapput.

Tusarniaaffigineqartunit arlalinnit tikkuarneqareersutut inatsisissatut siunnersuummi piffissap tusarniaaffiusup sapaatip akunnerinik 8-nit sapaatip akunnerinut 10-nut sivitsorneqarneranik imaqartumik allannguutissatut siunnersuummik siunnersuutip matuma aappassaaneerneqarnissaanut Naalackersuisut saqqummiussissasut **ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiit ilaasortaataitaasa** kissaatigaat. Tusarniaanermut piffissarititaasup sivitsorneqarnissaanik taama kissaateqarneq Inuit Ataqtigiinnit paasilluarneqarsinnaavoq. Naalackersuisut oqarnerattut piffissaliussamik sivitsuinerput aningaasaleerusussutsimut akimmisaartitsinavianngitsoq isumaqarpugut. Tusarniaanermut piffissaliussap sapaatip akunnerinik marlunnik sivitsorneqarnera pissutigalugu aningaasaleerusuttut nunarput tunussappassuk pimoorusinnginnertut isigaarput.

Nunatsinni NGO-t ikittuinnaallutillu angisoorsuunngimmata tusarniaanermullu akissuteqaasiornissaminnut nukissarpassuarnik peqannginnerat ilisimavarput. Taamaattumik immikkut ilisimasalinnit avataaneersunik amerlasuutigut ikiorteqartariaqartarput. Tamannalu soorunami piffissamik immikkut atuiffiusariaqartarpoq, taamatullu piffissaqartikkusuppagut. Naalackersuisut Danmarkimi maleruagassanut innersuussisaqattaarput, Danmarkimili allaffissornermi oqaatsit arlariit atorneqanngillat, taamaattumillu sanilliunneqarsinnaanatik. Nunatsinni atugassagut allaalluinnarput. Kiisalu tusarniaanermut piffissaliinermi naliuttut

isiginiarneqarneq ajornerat ajornartorsiortitsisarpoq. Taamaattumik piffissaq tusarniaaviusoq ullut suliffiit aallaavigalugit naatsorsorneqartassasoq siunnersuutigaarput. Inatsisissatut siunnersuutininik pingaarutilinnik juulli sioqqutitsiarlugu tusarniaassutigalugit nassiuuneqarsimanera, taamaalillunilu tusarniaaffigineqartut tusarniaanermut akissuteqarnissaminut sivikitsuarsuarmik piffissaqartinneqarsimanerat assersuutissaqartippaarput.

Piffissap tusarniaaffiusup ullormit Naalakkersuisut atortussanik ”**tamanik**” tamanut saqqummiussinerannit atuutilernissaanik imaqartumik inatsisissatut siunnersuummi § 87, imm. 2-mut allannguutissatut siunnersuummik siunnersuutip matuma aappassaaneerneqarnissaanut Naalakkersuisut saqqummiussaqaassasut **ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit** qinnuigineqarput. Oqaaseq ”**tamanik**” aalajangersakkamut ilanngunneqassasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Aammattaq inatsisissatut siunnersuummi ukununnga allannguutissatut siunnersuummik siunnersuutip matuma aappassaaneerneqarnissaanut Naalakkersuisut saqqummiussissasut **ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit** kissaatigineqarpoq:

§ 87 b, imm. 3, tamatumani ”-sinnaapput” allanngortinneqassalluni uunga ”-ssapput”,

kiisalu inatsisissatut siunnersuummi

§ 95 a, imm. 1, tamatumani ”-sinnaapput” allanngortinneqassalluni uunga ”-ssapput”.

6. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

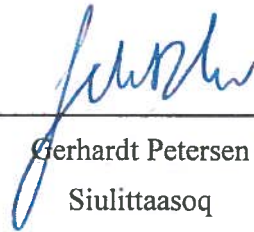
Siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasaqarnikkut kingunerisassat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaaserineqarput. Taamaalilluni Naalakkersuisut apequt tamanna sukumiisumik misissorsimassagaat aammalu malitsigisaanik aningaasaqarnikkut kinguneqassanngitsoq ataatsimiititaliamit tutsuigineqarpoq. Siunnersuut naatsorsuutiginnisamik pisortat karsiisa annertunerusumik aningaasartuuteqarnerannik kinguneqassagaluarput aningaasartuutit taakku aningaasaliissutaareersut iluini akilerneqarsinnaassapput, taamaattoqassappallu suliniutinik allanik tunulliussisoqartariaqassalluni.

7. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit kaammattuutit naapertorlugit Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussereerneranni siunnersuut iluserilikkamisut iluseqartoq akuerineqassasoq **ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut Atassummeersullu** inassutigaat.

Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit kaammattuutit aammalu ataatsimiititaliamit ikinnerussuteqartunit kaammattuutit naapertorlugit Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussereerneranni siunnersuut iluserilikkamisut iluseqartoq **akuerineqassasoq ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatigiinneersut inassutigaat.**

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu oqaatigineqartutut paasinnilluni
ataatsimiitaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Gerhardt Petersen
Siulittaasoq

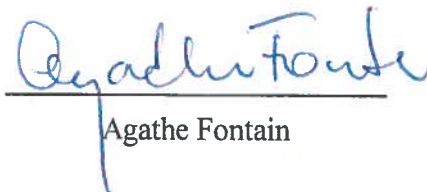
Evelyn Frederiksen

Saxtorph Didriksen

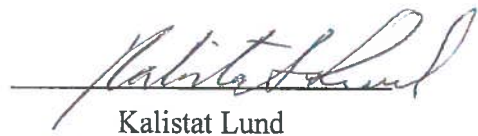
Per Berthelsen

Agathe Fontain

Naaja Nathanielsen

Kalistat Lund

**Inuussutissarsiornermut
Aatsitassarsiornermullu Naalakkersuisoq
Jens Erik Kierkegaard/MAANI**

Ulloq: 28. april 2014
J.nr.: 01.36.03.04-00005

**Inatsisartut Aatsitassanut Ataatsimiititaliaannit ataasinngornermi ulloq 5. maj 2014,
nal. 10.00 ataatsimiittarfik 2-mi apersorneqarnissamut aggeqqusissut**

Aallarniut

UPA2014 imm. 132, aatsitassanut inatsisip tusarniaanermi periutsimut sinaakkutissanik pisortatigoornerusunik aalajangersaavigalugu allangortinneqarnissaanut tunngasoq Aatsitassanut Ataatsimiititaliamit suliarineqarluni aallartinneqarpoq. Siunnersuutip imarisaa pillugu illit oqaloqatiginissat ataatsimiititaliamit pisariaqartinneqarpoq. Taamaattumik apeqqutit matuma kinguliani allassimasut apeqqutiginnissaannut ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsoraq.

Tusarniaaneri pillugit

1) Ujaasinissamik akuersissutinut atatillugu tusarniaaneri eqqarsaatigalugit innuttaasut qanoq inissisimanersut paasisutissiissutigineqassasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tassami piaanissamik akuersissutinik qinnuteqartut maleruaqqusanik malinnissimappata misissuinerillu piumasaqaatigineqartut ingerlassimappatsigit inatsit malillugu itigartinnissaat ajornakusoortorujussuuvog – taamaattumik siusissorujussuakkut tusarniaasarnissaq pingaaruteqarpoq. Australiami ujaasinerit aallartingitsulluunniit tusarniaasoqartarpoq.

1a) Ujaasineq suli aallartingitsog Australiami tusarniaasoqartarnerata nunatsinni malinneqarnissaa periarfissaasoraajuk?

1b) Australiami periuserineqartup isumassarsiorfigalugu atorneqarnissaanut akimmiffissaqarsoraajuk?

Tusarniaaneri sivissusii

Piffissaq tusarniaaffiusoq sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivissusilerneqassasoq inatsisissatut siunnersuummi allassimavoq Inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimalluni tusarniaanermut taama piffissaliisameq Danmarkimi nalinginnaasoq. Nunatsinni najukkani pissutsit pissutigalugit tusarniaanermut piffissaliunneqartoq sivitsorneqartariaqannginnerisigut isumaliutigineqarluarsinnaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Aatsitassarsiornissamik suliniutit pillugit tusarniaanermut atortussat teknikumut tunngasuullutik pisariugajunnerat aammalu iserfiginiarnerat piffissartornarlunilu nukinnik atuiffiusarmat ataatsimiititaliamit matumani eqqarsaatigineqarpoq. Nunatsinni tusarniaaffigisartakkat NGO-llu Danmarkimisulli

annertutigisunik allaffissornikkut nukissanik atugassaqartinneqartut
ilimagineqarsinnaangilaq.

2.) Piffissap tusarniaaffiusup sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivissuseqartussap sivitsorneqamissaa kissaatigineqassappat teknikikkut inatsisilerinikkulluunniit akimmisaarfissaqarpa?

2a) Piffissaq tusarniaaffiusoq assersuutigalugu sapaatip akunnerinik qulinik aqqaneq marlunnilluunniit sivissuseqartinneqaleraluarpat aammalu ullormi kalaallisut nutserneqarnerata tusarniaassutigalugu nassiunneqarnerani aatsaat aallartissappat qanoq isumaqarfigaajuk? Tassunga atatillugu tusarniaanermi atortut ataatsikkut danskisut kalaallisullu nassiunneqartarnissaat tamat oqartussaaqataanerit eqqarsaatigalugu pingaartikkut ataatsimiititaliap ilimagaa.

2b) Piffissap tusarniaaffiup naanerata KINGORNA qanorpiaq sunillu pisoqartassasoq Naalakkersuisunit isumaliutigineqarpa. Pissusiviusut malillugit tusarniaaneriit sumulluunniit atornerneq ajortut arlalinnit uparuarneqarluni tikkuarneqarsimavoq. Assersuutigalugu uuliasionermut aatsitassarsionermullu periusissiaq piffissap tusarniaaffiusup naanerata aqaguani nassiussuunneqarpoq.

2bb) Piffissap tusarniaaffiusup naanerata aqaguani taanna pillugu nassuiaammik nassiussuineq tusarniaanermik ingerlatsisarneq pillugu innuttaasut tatiginninnerannik annertusaasutut illit nammeneq isigaajuk?

2bbb) Naalakkersuisut aatsitassarsionermut tunngasunik suliaqarnerminni innuttaasunik ataatsimiisitsinikkut ilisimalikkaminnik il.il. qanoq ilanngussisarnertik pillugu erseqqinnerusumik nassuiaateqarnissaat siuliani allassimasunut atatillugu ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tassunga atatillugu allaffissomikkut/suliaqarnikkut qanoq iliortoqartarnersoq erseqqissumik allassimasorinangilaq. Innuttaasut ernumassutaat uparuaanerilu aatsitassarsionermi suliap allannguuteqarneranik kinguneqarsimappat?

Inatsisissatut siunnersuummi ilusilersuinermit tunngasut

Inatsisissatut siunnersuummi § 95-imi allassimavoq:

"§ 95a. Naalakkersuisut aningaasaateqarfimmik pilersitsisnaapput innuttaasut, ingerlatat inissisimaffiini inuiaqatigiit, Kalaallit-nunaannilu kattuffiit ingerlatamit kulluarneqartut misissuinissanik aallartitsinermit kiisalu aatsitassarsionerni ingerlatassanut aalajangersimasunut atatillugu ajornartorsiuinik immikkut ittunik sumliiffinni innuttaasut atugaasigut avatangiisinullu sunniutaasussanik qulaajaanissami siunnersortinik atuinermi ataatsimiisitsinermullu aningaasartuutissanut matussutissanik qinnuteqarfigineqarsinaasussanik."

3) Aalajangersakkami tassani "-sinnaapput" sooq atornerqarpa? Inatsisissatut siunnersuummut matumunnga atatillugu oqaaseq "-ssapput" atussallugu ersarinnerussasoq isumaqarfineqarpoq. Aningaasaateqarfiup innuttaasut peqataatinneqarnerannik nukittorsaaqqinnermi peqataasinnaanera eqqarsaatigalugu.

3a) Aamma taamaappoq § 87b, imm. 3 eqqarsaatigalugu. Oqaaseq "-sinnaavoq" "-qassaaq"-mik taarserneqartariaqanngila? Aalajangersakkamut siuliani allassimasumut atatillugu oqaaseq "-qassaaq" pinnagu oqaaseq "-sinnaavoq" atussallugu pisariaqavinnersoq erseqqinngilaq.

3aa) Aningaasaateqarfik § 95-imi pilersinneqartussatut eqqarsaatigineqartoq aningaasanut aatsitassanut tunngasutigut arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik mlsissuisitsinissanut kontomi pingaarnermi 10.06.27-mi immikkoortinneqartunut attuumassuteqarnersoq nassuiaqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigineqarputit. Taamaassimappat siunertarisaq, qinnuteqartut il.il. eqqarsaatigalugit ajornartorsiutaasinnaasunik qulaajaasoqartariaqanngila?

Atortussat tusarniaassutigineqartut annertussusiat

Siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq:

"Transparency International Greenland-ip oqaatigaa paasissutissat tamakkivillugit tamanut ammasumik saqqummiutinninnissaat akunaatsuunera ersarluppoq kiisalu tamanut ammasuunissamik periuseqarnermut tulluuttuunani.

Matumani paasissutissat tamanut ammasumik saqqummiunneqarnissaannik kissaateqannginneq pinewqanngilaq, kisiannilu innuttaasut peqataatinneqartussaata anguneqassappat paasissutissanik naleqquttunik saqqummiusinnissaq ilaammat. Tassami suut tamaasa saqqummiunnaannik piumasaqarnissap kingunerisinnaammagu paasissutissat pingaaruteqartut paasissutissarpasuit akornanni ersarlussisinnaanerat."

4) Tusarniaanermi imaluunniit tusarniaanivik sioqqullugu tusarniaanermi atortussat tamarmiusut tamanut takusassiarineqarnissaat sooq kissaatigineqannginnersoq tunngavilersoqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigineqarputit.

4a) Apeqqut 4-mut ilassutitut ataatsimiititaliamit paaserusunneqarpoq atortussat imikkoortiternagit tamavimmik tamanut saqqummiunneqassagaluarpata tusarniaassutit qassinik qupperneqassagaluarpat?

4b) Atortussat pingaarutillit takujuminaassisinnaanerata atuartussamut ilitersuusiornikkut pinngitsoortinneqarsinnaava?

Innuttaasunik ataatsimiisitseriaaseq

5) Innuttaasunik ataatsimiisitseriaasissaq Naalackersuisunit qanoq eqqarsaatersuutigineqarpoq, ullumimi inuit ikittuinnaat oqaaseqartarlutillu tusarneqartarmata. Periutsit allat innuttaasunik amerlanerusunik peqataalersitsisut takorloorneqarsinnaappat? Apeqqarissaarfigineqartussanik, seqersittakkanik takutitsinermik inimillu atorneqartumit apeqquteqartarnermik akissuteqartarnermillu atuneq tamatigut pitsaaneruneq ajorpoq.

5a) Innuttaasunik ataatsimiisitsinissani aggersuni peqataatitsinissamut periutsinik allanik milittaanissaq Naalackersuisut isumaliutigivaat?

Tusarniaanerit pillugit inatsit tamanut atuuttoq

6) Tusarniaanernut innuttaasunillu peqataatitsinemut tamanut atuuttumik inatsisiliornissamik kissaateqarneq Naalakkersuisunit qanoq isumaqarfigineqarpa? Taamatut inatsisiliortoqannginnissaanut suut pissutaasinnaasut Naalakkersuisunit isigineqarpat?

Ingerlatitseqqittarneq

7) Tusarniaanerit tv-kkut radiukkullu aallakaatinnerisigut innuttaasut peqataatinnegarsinnaanerit pitsaasuusaaq. Tamanna pivusorsioertut Naalakkersuisunit isigineqarpa?

Naalakkersuisumik apersuinermini allanik aamma apeqquteqarnissani ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa.

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinerata Naalakkersuisup ataatsimiititaliallu akornanni pingaarnersuilluni tulleriiaarinerit anguniakkallu pillugit naalakkersuinermut tunggasumik oqaloqatigiinnertut sapinngisamik iluseqartinneqartarnissaa ataatsimiititaliamit anguniarneqarpoq. Taamatut oqallinneq ammasumik oqallinnertut sapinngisamik ingerlanneqassaaq.

Kiisalu apeqqutit siuliani allasimasut pillugit allakkiamik kalaallisut danskisullu ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuineranut atatillugu pissarsisinneqarnissani ataatsimiititaliap kissaatigaa. Allakkiap kingusinnerpaamik ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinerata kinguninngua uunga nassiunneqarnissaa qinnutigineqarpoq: Die@ina.gl. Allakkiap ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinissaanut nassarneqarpat atorneqarpallu taassuma nuutinnera ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinerata aallartinnerani ataatsimiititaliap oqalutnaanut ataatsimiititaliallu allattaanut tunniuteqquneqarpoq.

Ataatsimiititaliap sinnerlugu

Gerhardt Petersen

Ataatsimiititaliap siulittaasua

5. maj 2014

Inatsisartut Aatsitassanut Ataatsimiititaliaannit ataasinngornermi ulloq 5. maj 2014, nal. 10.00 ataatsimiittarfik 2-mi apersorneqarnissamut aggeqqusissut

Aallarniut

UPA2014 imm. 132, aatsitassanut inatsisip tusarniaanermi periutsimut sinaakku-tissanik pisortatigoornerusunik aalajangersaavigalugu allanngortinneqarnissaanut tunngasoq Aatsitassanut Ataatsimiititaliamit suliarineqarluni aallartinneqarpoq. Siunnersuutip imarisaa pillugu illit oqaloqatiginissat ataatsimiititaliamit pisari-aqartinneqarpoq. Taamaattumik apeqqutit matuma kinguliani allassimasut apeqqutiginnissaannut ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsoraq.

Postboks 1601

3900 Nuuk

Tlf. (+299) 34 50 00

Fax (+299) 32 56 00

E-mail: isi-

in@nanoq.gl

www.nanoq.gl

Tusarniaanerit pillugit

1) Ujaasinissamik akuersissutinut atatillugu tusarniaanerit eqqarsaatigalugit innuttaasut qanoq inissisimanersut paasissutissiissutigineqassasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tassami piaanissamik akuersissutinik qinnuteqartut maleruaqqusanik malinnissimappata misissuinerillu piumasaqaatigineqartut ingerlassimappatigit inatsit malillugu itigartinnissat ajornakusoortorujussuuvoq – taamaattumik siusissorujussuakkut tusarniaasarnissaq pingaaruteqarpoq. Australiami ujaasinerit aallartinngitsulluunniit tusarniaasoqartarpoq.

Akissut

Ujaasinissamik akuersissutinut – aammalu tassunga tunngatillugu misissueqqaarnissamut akuersissutinut atatillugu – innuttaasut nalinginnaasunik qaqtiguunngitsukkullu piviusorpalaartuunngitsunik paasissutissiivigivallaarnissaat pingaartuuvoq. Ujaasinissamut akuersissutit amerlanerpaartaat aatsitassarsiorfinngunngisaannarput, qaqtiguunngitsukkullu akuersissutit ukiualunnguani ujaasereernerni taamaatiinnarneqartarput. Aatsitassanut inatsit malillugu VVM-mik aamma VSB-mik misissuisoqartussaareerpoq, ilanngullugillu inuiaqatigiinnut, avatangiisinullu annertuumik sunniuteqartussaasuni suliniutini tamani tusar-

niaasoqartarnissat, ilaallutik ilaatigut uuliamik ujaasilluni qillerinerit aatsitasarsiornermullu qinnuteqaatit.

Ujaasinissamut akuersissutit soqutigisaqaqatigiinnut pingaarutilinnut, soorlu najugaqarfimmi kommunimut assigisaanullu tusarniaassutigissallugit Naalakkersuisut toqqagarisimavaat. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni ujaasinissamut akuersissutinik tusarniaasoqartuarpoq. Tamakku saniatigut innuttaasut aatsitasaqarnermut oqartussaasoqarfiup nittartagaani (www.govmin.gl) takuniaasinnapput, sumiiffiit qinnuteqarfiusut innuttaasunit takuneqarsin-naatitaallutik.

Tamakku saniatigut suliarisami aalajangersimasumi kikkunnut tamanut ammasunik tusarniaanerit ingerlannissaannut najoqqutassatigut piunasaqaateqartoqarnerisooq, aammalu qanimut najugaqarfiusuni inuiaqatigiinni innuttaasunik ilanngussuinissamut paasissutissii-nissamullu ingerlatseqatigiiffiit namminneq isumagisaqarnissamut pisussaaffeqarnerisa akornanni immikkoortitsinissaq pingaartuuvoq.

1a) Ujaasineq suli aallartinngitsoq Australiami tusarniaasoqartarnerata nunatsinni malinneqarnissaa periarfissaasoraajuk?

Akissut

Nunani allani tusarniaanerit qanoq ingerlanneqartarnerinut Naalakkersuisut tamatigut soqutiginnittuupput, taamaattumillu assersuutigalugu Australiamit Kalaallit Nunaannut misilittakkanik pitsaasunik nuussisoqarsinnaanerata misissornissaanut piareersimallutik. Tassunga atatillugu tamanut ammasunik tusarniaanerit aammalu ujaasinissamik suliamik pilersaaruteqarfinni sumiiffinni najugaqarfinni inuiaqatigiinni innuttaasunik ilanngussuinissamut paasissutissiinissamullu ingerlatseqatigiiffiit namminneq suliarisaasa akornanni immikkoortitsinissaq pingaartuuvoq.

Kalaallit Nunaannit Australiap allaassutigaa nunamut namminerisatut piginnittuusinaasoqarnera, nunap ataaniittunik iluaquteqarsinnaatitaanerit najugaqarfiusuni naalakkersuisunit isumagineqartuullutik. Australiami ujaasinissamik akuersissutit nalunaarutigi-neqassatillugit tamatigut nalinginnaasumik namminersortutut soqutigisaqaqatigiit ilaasarnis-saannik tamanna isumaqarpoq.

1b) Australiami periuserineqartup isumassarsiorfigalugu atorneqarnissaanut akimmiffissaqarsoraajuk?

Akissut

Suliassaqarfimmi Australiami malittarisassianik periusaasunillu assersuussilluni misissuisoqaqqaartinnagu apeqqut tamakkiisumik akineqarsinnaanngilaq. Qulaani taaneqartutut Kalaallit Nunaannit Australiap allaassutigaa nunamut nammine-
risatut piginnittuusinnaasoqarnera, nunap ataaniittunik iluaquteqarsinnaatitaane-
rit najugaqarfiusuni naalackersuisunit isumagineqartuullutik. Nunani allani
tusarniaaneri qanoq ingerlanneqartarneri, aammalu Australiami suliassaqarfim-
mi sunik misilittagaqartoqarnera Naalackersuisut tamatigut ammaffigaat.

Tusarniaaneri siviussusii

Piffissaq tusarniaaffiusoq sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik siviussusiler-
neqassasoq inatsisissatut siunnersuummi allassimavoq inatsisissatut siun-
nersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimalluni tusarniaanermut taama
piffissaliisarneq Danmarkimi nalinginnaasoq. Nunatsinni najukkani pissutsit pis-
sutigalugit tusarniaanermut piffissaliunneqartoq sivitsorneqartariaqannginnersoq
isumaliutigineqarluarsinnaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Aatsitassarsior-
nissamik suliniutit pillugit tusarniaanermut atortussat teknikimut tunngasuullutik
pisariugajunnerat aammalu iserfiginiarnerat piffissartornarlunilu nukinnik atui-
fiusarmat ataatsimiititaliamit matumani eqqarsaatigineqarpoq. Nunatsinni tusar-
niaaffigisartakkat NGO-llu Danmarkimisulli annertutigisunik allaffissormikkut
nukissanik atugassaqartinneqartut ilimagineqarsinnaanngilaq.

2.) Piffissap tusarniaaffiusup sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivi-
suseqartussap sivitsorneqarnissaa kissaatigineqassappat teknikikkut inatsisileri-
nikkulluunniit akimmisaarfissaqarpa?

Akissut

Tusarniaanermut piffissarititat sivitsornissaat pillugit politikikkut aalajangius-
saqarnissamut pissutsinik akimmiffissaqarpassinngilaq. Taamaattorli nunat allanut
industriip unammillersin-naassuseqarnissaanut sinaakkutissatut piumasaqaa-
teqartoqarnissaa pingaaruteqarpoq. Sinaakkutitut piumasaqaatit aalaakkaasut,
nunanut allanut aatsitassarsiorfiusunut as-sersuunneqarsinnaasut Kalaallit Nuna-
anni aatsitassarsiorfiusup sanaartorfiginissaanut aningaasaliinissamik industriip
toqqagaqarnissaanut aalajangiisuusinnaapput. Tusarniaa-nermut piffissarititap
sivitsorneqarnera industriimut teknikikkut aporfissaqarfittut, taamaal-la
ukiuunerata nalaata avataani suliassanut suliarineqarsinnaasunut piffissamik atu-
gas-sarisamik sivikillisaasussatut misineqassalluni. Aatsitassarsiornermik in-

dustrii nunarsuarmi artorsarfimmiippoq, nunallu aatsitassarsiorfiusut akornanni aningaasaliisoqarnissat pillugit unammillertoqarneq annertusisimavoq. Kalaallit Nunaat unammillersinnaassuseqanngippat aningaasaliinerit Kalaallit Nunaannik avaqqussissapput, taamaalillutalu assorsuaq pisari-aqartitatsinnik akileraarutitigut isertitanik suliffinnillu nutaanik pissarsiaqanngitsuussaagut.

2a) Piffissaq tusarniaaffiusoq assersuutigalugu sapaatip akunnerinik qulinik aqqaneq marlunnilluunniit sivisussuseqartinneqaleraluarpat aammalu ullormi kalaallisut nutserneqarnerata tusarniaassutigalugu nassiunneqarnerani aatsaat aalartissappat qanoq isumaqarfigaajuk? Tassunga atatillugu tusarniaanermi atortut ataatsikkut danskisut kalaallisullu nassiunneqartarnissaat tamat oqartussaaqataanerat eqqarsaatigalugu pingaartikkat ataatsimiititaliap ilimagaa.

Akissut

Kalaallisuuata, ilusaasullu allat pingaarutillit ullormi tusarniaassutigilerfianni tusarniaanerit aatsaat aallartinneqartarput. Tusarniaanermut piffissarititaq sapaatit akunnerinut qulinut imaluunniit aqqaneq-marlunnut sivitsorneqarpat nunani allarpassuarni, ilanngullugu Danmarkimi pisartunut naleqqiullugu malittarisassiat sakkortusineqassapput. Taamaattumik piffissarititap sapaatit akunnerinut arfi-neq-pingasunut inissinnissaa Naalakkersuisut naammaginaruutippaat. Tassunga ilanngullugu siunertaq tassaavoq allagaatit kikkunnut tamanut tusarniaassutigisaasut paasinartumik allanneqartarnissaat siunertarineqarpoq, taamaalillutik teknikkikkut taaguutaasartut – sapinngisamik – piiarneqartassallutik, paasisutisallu pisariaqanngitsut tamarmik peerneqartassallutik. Taamaalilluta allagaatinik amerlanerpaanit atuarneqarsinnaallutillu paasinartuusussanik pissarsinissarput neriuutigisinnaassavarput. VSB-mik VVM-imillu nalunaarusiorlunilu teknikkimut tunngasuunngitsumik eqikkaanermik suliaqarnissanut siunertaq tassaavoq quppernerit teknikkimut tunngasut tusintilikkaat atuaqqaartariaqarnagit inuinaap suliniutip qanoq ittuuneranik takorluukannersinnaasaanik pilersitsinissaq. Tusarniaanermut piffissarititap sapaatit akunnerinut qulinut imaluunniit aqqaneq-marlunnut sivitsuinikkut tusarniaanermi akissutit pitsaassusaannik itissusaannillu pitsannguissaneramik nassataqarnissaanik naatsorsuuteqarnissaminnut Naalakkersuisut tunngavissaqanngillat. Paarlattuanik sivitsuineq aatsitassarsiornermi suliniutit aallartisarmissaannut suli aporfissaasutut industriimit msigineqassaaq. Tamanna suliffinnik nutaanik isertitanillu pilersitsisinnaanermut killup tungaanut sunniuteqartitsissaaq.

2b) Piffissap tusarniaaffiup naanerata KINGORNA qanorpiaq sunillu pisoqartasasooq Naalackersuisunit isumaliutigineqarpa. Pissusiviusut malillugit tusarniaanerit sumulluunniit atorneqarneq ajortut arlalinnit uparuarneqarluni tikkuarneqarsimavoq. Assersuutigalugu uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu periusissiaq piffissap tusarniaaffiusup naanerata aqaguani nassiussuunneqarpoq.

Akissut

Uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu periusissiap nassiussuunneranut pissut-sinik erseqqissaassutiginiarlugu oqaatigisinnaavara periusissiaasumut qisuariaatinik oqaaseqaatinillu innuttaasut saqqummiussisinnanissaannik isumannaarisussamik, tamannalu ilutigalugu Inatsisartut 2014-imi upernaakkut ataatsimiinneranni oqallissutigisassanut tunniussinissamut piffissaliussat naapertuutsitaralugit ingerlassat aaqqissuulluagaasut pineqarmata.

Tusarniaanermut piffissaliussaq sivilunerusup, imaluunniit tusarniaanermi akissutit takkus-simasut sivilunerusumik isumagisarinerisa nassatarisimassagaluarpa 2014-imi upernaami ataatsimiinnermi isumaqatiginniunniutigissallugu oqallissutaasussatut ilanngunneqassappat periusissiap piffissaq eqqorlugu nassiunneqarsinnaasimassannginnera.

Ingerlassami siusissukkut tusarniaanermut akissutit pingaarutillit allat pissarsiaasimapput, taamaalillutillu tusarniaanermut piffissamut killissarititap takkutinnginnerani piffissaqarluarluni ilanngussorneqareersimallutik. Ilaatigut tassaapput tusarniaanermut akissutit ilanngussallu allat Aningaasaqarnemrut Nunamullu Namminermt Naalackersuisoqarfimmeersut, soorlulusooq naalackersuisoqarfiga Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalackersuisoqarfimmik aamma Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalackersuisoqarfimmik oqaloqateqartu-arsimalluni.

Tusarniaanermut piffissaliussap naanerani tusarniaanermi akissutit (nutaat) tamarmik alla-gaammut ilanngussornissaat siunertaralugit misissorneqarlutillu Naalackersuisunit naliler-neqartuarput. Tamanna siunertaralugu naalackersuisoqarfik sapaatip akunnerata naanera tamaat, 7. februarimit 9. februar 2014-imut sulisorisani isumalluutaasunik suliaqartitsi-simavoq.

Tusarniaanermut akissutit iluarsiiisutitut/allannguutitut arlalinnut tunngavissiipput. Tusarniaanermut allakkiami, Naalackersuisut tusarniaanermut nittartagaaniittuni tusarniaanermut akissutit, tamakkulu allannguutissanik tunngavissiiisuusimameri takuneqarsinnaapput.

Tusarniaanermi akissutit suliarinissaannut teknikkikkullu inaarsarneranut, ilanngullugillu nutserinernut piffissaliusseq assupilussuaq nerukissimavoq. Suliarisaaq piginnaasaqarfigillu-arlugulu isumannaatsumillu naammassineqarnera erseqqisumik paasisimasaraara. Kingornatigut suliarinneqqinnissamut sivisunerusumik piffissaliineq allaanerusumik inerni-liisummik pissarsisitsisimanaviangilaq.

Hvidbogiliornissamut tunngasumik immikkoortumik nutaamik ilanngussivigalugu VSB-mut ilitsersuut (Inuiaqatigiinni Piujuartussamik Iluaqutaasumik Sunniutissanik Naliliineq) nu-tarsagaq nutaaq namminersortut tusarniaanermut nittartagaani ammasumik tusarniaas-sutigineqarpoq. Hvidbogip siunertaa tasaaavoq – paasiuminartumik – tusarniaanermut pif-fissarititap nalaani tusarniaanermut oqaaseqaatinik tamanik isumaginnillunilu akissuteqar-nissaaq. Assersuutigalugu hvidbogimi allassimassaaq nalunaarusianut piviusutut allannguutit sumerpiaq inississornissaat. Saniatigut hvidbogi kikkunnit tamanit pissarsiarineqarsinnaas-saaq, taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat oqaaseqaatimik qanoq isumagineqarsimanera takusinnaalissallugu.

2bb) Piffissap tusarniaaffiusup naanerata aqaguani taanna pillugu nassuiaammik nassiussuineq tusarniaanermik ingerlatsisarneq pillugu innuttaasut tatiginninerannik annertusaasutut illit nammineq isigaajuk?

Akissut

Uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu periusissiaq saqqamini 8. februar 2014-imik ullu-lerneqarpoq. Tusarniaanerup tunngavissiissutigisaatut allannguutit amerlanerpaat ar-fininngornermi 8.-anni kingusissukkut ilanngussorneqarput. Taamaattumik allagaatit ulluler-neqarlutillu naqitassiarineqarput. Sapaatip akunerata naanerani kingusinnerusukkut iluar-sissutitut ilassutit ataasiakkaat suliarineqarput – quppernerillu suliaqarfigineqartut taarser-neqarlutik. Taamaattumik tusarniaanermut akissutinik ilanngussuilluni inaarutigisatut suliaqarneq ataasinngorneq 10. februar 2014 sioqqullugu naammassisimasutut oqaatigineqarsinnaangilaq. Ilaatigut assersuutitut taasinnaavara akileraaruteqarnermut tunngavi-gisamut tunngatillugu ingerlatseqatigiiffiit arlallit aarleqqutigisaat nalilersorneqartut, tusaatissatut tiguneqartut iluarsaanneqartullu, taamaalilluni ingerlatseqatigiiffiit iluanaarutaasa aamma Government Takep akornanni oqimaatigiissut naleqqusaanerulerluni.

Isumaqaangilanga Naalakkersuisuni suleriaasaaseq arriinnerusoq imminermik aalajangii-nernik pitsaanerusunik nassaqassasutut oqaatigineqarsinnaasoq. Taamaattumik apeqquumiippasissutut tunngavigisatut naatsorsuutigisaaq itigartitta-

riagarpara. Siusinne-rusukkut oqaatigisatut tusarniaanermut akissutinik suliaqarlunilu ilanngussuinnermut tunnga-tillugu pisumi piviusumi ingerlassaq tamarmi pilersaarusiorluagaavoq.

2bbb) Naalackersuisut aatsitassarsiornermut tunngasunik suliaqarnerminni innuttaasunik ataatsimiisitsinikkut ilisimalikkaminnik il.il. qanoq ilanngussisarnertik pillugu erseqqinnerusumik nassuiaateqarnissaat siuliani allassimasunut atatillugu ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tassunga atatillugu allaffissornik-kut/suliaqarnikkut qanoq iliortoqartarnersoq erseqqissumik allassimasorinanngilaq. Innuttaasut ernumassutaat uparuaanerilu aatsitassarsiornermi suliap allannguuteqarneranik kinguneqarsimappat?

Akissut

2b-mi akissutaasoq innersuussutigerusuppara. Innuttaasut aarleqqutaannik maalaarutaan-nillu ingerlatseqatigiiffiit suliniutaanni, taakkununngalu ilaasutut VSB-mut VVM-imullu nalu-naarusiani allannguutinik qanoq nassataqartitsisimani suliniutinut ataasiakkaanut hvid-bogimi erseqqissumik takuneqarsinnaapput. Tamakku saniatigut soqutigisaqaqatigiit arlallit, ilanngullugit suliffeqarfimmi illua'tungerisat, malitsigisaanni IBA-mik isumaqatigiissutit (il-lua'tungeriinni pingasuni isumaqatigiissutit) taaneqartartut suliarinerannut atatillugit ilan-ngussorneqarput, ingerlatseqatigiiffiit VSB-mik nalunaarusaasa imarisaat piviusutut angu-niakkanut pisussaaffinnullu piviusuunerusumik allatut oqaasertalersorneqartarlutik. IBA-mik isumaqatigiissutit tamakku tamanit pisarsarsiarineqarsinnaatitalersarput.

Inatsisissatut siunnersuummi ilusilersuinnermut tunngasut

Inatsisissatut siunnersuummi § 95-imi allassimavoq:

”§ 95a. Naalackersuisut aningaasaateqarfimmik pilersitsisinnaapput innuttaasut, ingerlatat inissisimaffiini inuiaqatigiit, Kalaallit-nunaannilu kattuffiit ingerlatamit kalluarneqartut misissuinissamik aallartitsinermi kiisalu aatsitassarsiormissani ingerlatassanut aalajangersimasunut atatillugu ajornartorsiutinik immikkut it-tunik sumiiffinni innuttaasut atugaasigut avatangiisinullu sunniutaasussamik qulaajaanissami siunnersortinik atuinermi ataatsimiisitsinernullu aningaasartuutissanut matussutissamik qinnuteqarfigineqarsinaasussamik.”

3) Aalajangersakkami tassani “-sinnaapput” sooq atorneqarpa? Inatsisissatut siunnersuummut matumunnga atatillugu oqaaseq “-ssapput” atussallugu ersarinne-russasoq isumaqarfigineqarpoq. Aningaasaateqarfiup innuttaasut peqataatin-neqarnerannik nukittorsaaqinnermi peqataasinnaanera eqqarsaatigalugu.

3a) Aamma taamaappoq § 87b, imm. 3 eqqarsaatigalugu. Oqaaseq “-sinnaavoq” “-qassaaq”-mik taarserneqartariaqanngila? Aalajangersakkamut siuliani allassi-masumut atatillugu oqaaseq “-qassaaq” pinnagu oqaaseq “-sinnaavoq” atussal-lugu pisariaqavinnersoq erseqqinngilaq.

3-mut 3a-mullu akissutit

Inatsisissatut siunnersuummi § 95 a-mi aalajangersagaq tassaavoq pisussaatisi-nermik aalajangersagaq, aningaasaateqarfiup pilersinnera pillugu Naalackersui-sut nalunaarutikkut malittarisassanik atuutsitaqalernissaannut pisussaatisisoq. Pisussaatisinermik aalajangersakkap nassataaraa malittarisassiat erseqqinnerusut aalajangersarnissaannut Naalackersuisut aqutsisoqarfikkut missiliuutitut tunnga-titamik pisinnaaffeqalersinnera. Inatsisini teknikkikkut naliliinerup saniatigut oqaaseq “-sinnaavoq” atatiinnarneqartariaqarpoq. Ingerlateqqillugu aningaasaa-teqarfiup pilersinneqarnerani aningaasanut inatsimmit aningaasat ilanngunneqar-nissaat pillugit Naalackersuisut qinnuteqarfigisassanerat immikkut ittutut atuut-tuuvoq.

3aa) Aningaasaateqarfik § 95-imi pilersinneqartussatut eqqarsaatigineqartoq aningaasanut aatsitassanut tunngasutigut arlaannaanulluunniit attuumassuteqann-gitsumik misissuisitsinissanut kontomi pingaarnermi 10.06.27-mi immikkoortin-neqartunut attuumassuteqarnersoq nassuiaqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigi-neqarputit. Taamaassimappat siunertarisaq, qinnuteqartut il.il. eqqarsaatigalugit ajornartorsiutaasinnaasunik qulaajaasoqartariaqanngila?

Akissut

Aningaasaateqarfinngortussami aningaasanik inissiissutitut aningaasanut inatsimmi taaneqartutut aningaasaliinerup atorneqarsinnaanera isumaavoq. Qin-nuteqarnermik ingerlatsisarnermut aamma aningaasanik atuinermut erseqqinne-rusunik malittarisassiortoqarumaarpoq.

Atortussat tusarniaassutigineqartut annertussusiat

Siunnersuummut nalinginnaasunik nassuiaatini allassimavoq:

”Transparency International Greenland-ip oqaatigaa paasissutissat tamakkivil-lugit tamanut ammasumik saqqummiutinnginnissaat akunaatsuunera ersarluppoq kiisalu tamanut amma-suunissamik periuseqarnermut tulluuttuunani.

Matumani paasissutissat tamanut ammasumik saqqummiunneqarnissaannik kissaateqannginneq pineqanngilaq, kisiannilu innuttaasut peqataatinneqartussaanguneqassappat paasissutissanik naleqquttunik saqqummiusinnissaq ilaammat. Tassami suut tamaasa saqqummiunnissaannik piunasaqarnissap kingunerisinaammagu paasissutissat pingaaruteqartut paasissutissarpasuit akornanni ersarlussisinnaanerat.”

4) Tusarniaanermi imaluunniit tusarniaanivik sioqqullugu tusarniaanermi ator-tussat tamarmiusut tamanut takusassiarineqarnissaat sooq kissaatigineqanngin-nersoq tunngavilersoqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigineqarputit.

Akissut

Paasissutissarpasuit ataatsikkut saqqummiunnissaat nangaanartoqarsinnaavoq, taamaalillutik allagaatini innuttaasut namminneq immikkoortiterisussanngorti-taatillugit. Tamanna paasissutissanik saqqummiussineq tulluurtuunngilaq, alla-gaatit nalunaarusiallu pingaarutillit tammaannarsinnaammata.

Innuttaasunut amerlanerpaanut iluaqutaasussamik ator-tussat innuttaasunut oqaatsini pingaarutilinni atuaruminarsarnissaat anguniarneqarpoq. Tamatumunn-ga Naalakkersuisut pisussaaffeqarput.

4a) Apeqqut 4-mut ilassutitut ataatsimiititaliamit paaserusunneqarpoq ator-tussat immikkoortiternagit tamavimmik tamanut saqqummiunneqassagaluar-pata tusar-niaassutit qassinik qupperneqassagaluarpat?

Akissut

Apeqqut paatsoorneqarsinnaanngitsumik akineqarsinnaanngilaq, suliniut apeqqutaammat, suliniummiillu suliniummut allagaatit amerlassusaat assigi-inngiaartupilussuusinnaammata. Ilaatigut ingerlatsivissat il.il. qanoq amerlatigi-sut sanaartorneqassanersut, aammalu suliniut Kalaallit Nunaanni sumiinersoq apeqqutaasarpoq.

4b) Atortussat pingaarutillit takujuminaassisinnaaner-at atuartussamut ilitsersuu-siornikkut pinngitsoortinneqarsinnaava?

Akissut

Tamanut ammasunik tusarniaasitsinernut atatillugu atuagaqarnissamik ilitsersu-usiortoqas-sanersoq Naalackersuisut isumaliutigisimavaat. Siunnersuut taanna Naalackersuisut sulii-aqarfigeqqikkusuppaat.

Innuttaasunik ataatsimiisitseriaaseq

5) Innuttaasunik ataatsimiisitseriaasissaq Naalackersuisunit qanoq eqqarsaatersuutigineqarpoq, ullumimi inuit ikittuinnaat oqaaseqartarlutillu tusarneqartarmata. Periutsit allat innuttaasunik amerlanerusunik peqataalersitsisut takorloorneqarsinnaappat? Apeqqarissaarfigineqartussanik, seqersittakkanik takutitsinermik inimillu atorneqartumit apeqquteqartarnermik akissuteqartarnermillu atuineq tamatigut pitsaaneruneq ajorpoq.

Akissut

Suliniutinut assigiinngitsunut atatillugu tamanut ammasunik tusarniaanermi ataatsimiisitsinerit innuttaasunillu ilanngussuinerit ingerlanneqartuarmik naleqqussagaasutut ingerlassaavoq. Taamaattumik misilerarneqareersimasunut ilassutigisinnaasanik ilutsit allat takorloorneqarluarsinnaapput. Tassunga atatillugu tamanut ammasunik tusraniaanermi ataatsimiisitsinerinnaat eqqarsaatiginagit siamasinnerusumik takorluugaqarluni innuttaasunik ilanngussuinissap takuniarnissaa pingaaruteqartoq isumaqarpunga. Tusarniaanermi ataatsimiinnerit taakku saniatigut innuttaasunut tunngatitatut suliarisat arlallit pisarput, minnerunngitsumik ingerlatseqatigiiffinit pilersitatut suliarisat. Nalunaarusiaasunut ilisimatitsissutitut ilanngussarisanullu suliarineqartartut apersuisarnerit, inummit inummut ataatsimeeqateqarnerit, sammisanik suleqatigiinnik ataatsimiinnerit workshoppillu il.il. Suliat tamakku tamarmik tamanut ammasutut tusarniaanermi ataatsimiinnerit sioqqullugit, nalaanni kingornatigullu pisarput, qaqutiguunngitsukkullu soqutigisaqatigiinnut immikkut toqqartukkanut, ilanngullugit innuttaasut nalinginnarnut tunngasuusarlutik.

5a) Innuttaasunik ataatsimiisitsinissani aggersuni peqataatitsinissamut periutsinik allanik milittaanissaq Naalackersuisut isumaliutigivaat?

Akissut

Ilustit suliarisallu allat isumaliutigineqartuarmik. Siusinnerusukkuat ataatsimiinnerni misilittakkat pissarsiat aamma siunissami ataatsimiinnerni atorneqasapput. Taamaattorli innuttaasunik aamma tusarniaanermi ataatsimiinnerni allani

arlalinni iluserisaq qangaaniilli atorneqartartoq, inunnik paasisimasalinnik sarsartitaqarluni, powerpointimik nassuiaasarluni, inersuarmiillu apeqquteqartitsisarluni atorneqartartuusoq, aammalu innuttaasut politikerillu akornanni toqqaannartumik oqaloqatigiissitsisarluni ilusiusoq Naalakkersuisut paasisima-
vaat.

Tusarniaaneri pillugit inatsit tamanut atuuttoq

6) Tusarniaanernut innuttaasunillu peqataatitsinernut tamanut atuuttumik inatsisiliornissamik kissaateqarneq Naalakkersuisunit qanoq isumaqarfigineqarpa? Taamatut inatsisiliortoqannginnissaanut suut pissutaasinnaasut Naalakkersuisunit isigineqarpat?

Akissut

Tusarniaaneri innuttaasunillu ilannguissuinnermut tunngatillugu nalinginnaasumik inatsit pillugu isummamut Naalakkersuisut itigartitsiniartuunngillat, apeqqutilli tamakkiisumik akineqarnissaa sioqqullugu erseqqinnerusunik misissuinerit nalilersuinerillu suliareqqaartariaqarput. Tamatumali aatsitassanut inatsisip allanngortinnissaanut siunnersuummik kaammattuutigineqartumik tusarniaanermik ingerlattakkat pitsanngorsarnissaannik kinguartitsinissamik nassataqas-
sanngitsuunera Naalakkersuisut naliliiffigaat.

Ingerlatitseqqittarneq

7) Tusarniaaneri tv-kkut radiukkullu aallakaatinnerisigut innuttaasut peqataat-
ineqarsinnaanerit pitsaasuusaaq. Tamanna piviusorsioertut Naalakkersuisunit isigineqarpa?

Akissut

Tusarniaaneri tv aamma radio aqqutigalugit aallakaatinnerqartarnissaata iluarinartuunissaa Naalakkersuisut aallaaviatigut isumaqatigaat. Taamaattorli aallakaatitsinissaq siunertaralugu aqqissuussanut taakkununga aallakaatitsinissamik toqqagaqarnissaminut tusagassiorfiit namminneq aalajangiisinnaapput. Ilaatigut London Miningimik tusarniaaneri ilaannut atatillugu siusinnerusukkut tv-kkut aallakaatitsisoqarsimasoq oqaatigineqassaaq.

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinerata Naalakkersuisup
ataatsimiititaliallu akornanni pingaarnersiulluni tulleriarinerit anguniakkallu
pillugit naalakkersuineranut tunngasumik oqaloqatigiinnertut sapinngisamik
iluseqartinneqartarnissaa ataatsimiititaliamit anguniarneqarpoq. Taamatut oqal-
linneq ammasumik oqallinnertut sapinngisamik ingerlanneqassaaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Jens Erik Kirkegaard